

si vulgari sermone quis dicat, *antequam sacerum audirem, discessi*, non indicat postea audisse nec habuisse animum audiendi. Sic Matth. 6 dicitur: *Scit Pater vester quid opus sit vobis, antequam petatis*, id est, vobis etiam non petentibus. Ita D. Thom. hic, ex Hieronymo, contra Helvid. Idem est sensus alterius particulæ, *donec*; tantum enim negat id fuisse factum usque ad illud tempus, ut late tractat August., lib. 83 Quæst., q. 69, id comprobans ex illo Psal. 109: *Donec ponam inimicos tuos*, et aliis similibus. In quibus illud observatione dignum est, solere præcipue hac particula indicari tempus illud, in quo potissimum existimari posset id evenisse, quod factum esse negatur, ut Genes. 8 dicitur: *Misit corvum, qui non revertebatur donec siccarentur aquæ*. Si enim aliquo tempore esset reversurus, maxime illo quo aquæ terram operiebant, nam post illam exsiccata non erat cur reverteretur; dum ergo negatur rediisse, donec terra exsiccaretur, non affirmatur postea rediisse, sed potius tanquam per se notum et clarum relinquatur, multo minus postea esse reversum. Sic ergo in præsentis testimonio negatur conjunctio cum marito usque ad filii partum, quia eo tempore videri poterat necessaria; de sequenti vero tempore non affirmatur, imo ut clarum supponitur multo minus eo tempore intervenisse. Ita notarunt (præter Hieron., Basil., Damasc., Epiphani., et alios supra citatos) Ambros., lib. de Noe et Arca, c. 17; et Gregor., 8 Moral., c. 40; significat etiam August., lib. 1 de Trinit., c. 8; Bernard., homil. 72 in Cantic.; Chrysost., hom. 5 in Matth., quem Theoph. et Euthym. ibi imitantur; Anselm., 1 ad Corinth. 15, et hanc esse censeo litteralem expositionem. Quidam vero exponunt, scilicet, *antequam convenissent*, non quoad torum, in quo nunquam convenerunt, sed quoad cohabitationem in eadem domo, quomodo postea convenerunt. Similiter, quod dicitur, *Non cognovit eam*, non ad carnis, sed ad mentis cognitionem refertur, quia antequam Virgo filium pareret, Joseph non satis ejus dignitatem et excellentiam agnoscebat, in qua cognitione postea maxime profecit, ut Epiph. supra indicat, et Chrys., hom. 5 Imperfecti. Sed non placet hæc. Prior quidem pars, quia verbum *convenissent*, plus significat quam cohabitationem in eadem domo, præsertim quia existimo eo tempore jam cohabitasse Mariam et Joseph. Posterior vero pars, quia non satis quadrat contextui. Multo autem minus veri-

simile est quod D. Thom. in Catena refert ex Hilario, quod in eo invenire non potui, hoc esse referendum ad sensum visus, ut sicut Moyses videri non poterat præ claritate vultus sui, ita nec B. Virgo, quamdiu filium in ventre portavit.

SECTIO IV.

Quomodo Christus legitur habuisse fratres, si mater ejus semper virgo permansit.

1. Unum ex præcipuis fundamentis, quo Helvidius nitebatur, erat, quia in Evangelio sæpe fit mentio quorundam fratrum Christi, quos ipse dicebat fuisse filios Virginis ex Josepho; et ideo oportet diligenter explicare qui isti fuerint, et cur fratres Christi dicantur. Quod D. Thom. tetigit in hoc articul. 3, ad 5 et 6.

2. Prima igitur sententia in præsentis questione fuit Helvidii asserentis, hos *fratres Domini* fuisse filios Beatæ Virginis, quoniam cum Christus ut homo non habuerit patrem, necessarium putavit eos fuisse filios matris ejus, ut possent ejus fratres appellari.

3. Secunda sententia, et gravissimorum Patrum fuit, hos fuisse filios sancti Joseph, non ex Beata Virgine, sed ex alia uxore, quam ante Virginem duxerat. Unde fit ita fuisse hos dictos *fratres Domini*, sicut Joseph dictus est pater ejus, scilicet, appellatione et existimatione, et *veluti quadam adoptione*, ut aliquando dixit Augustinus contra Faust. Asserunt autem qui ita sentiunt, Joseph, priusquam Mariam Virginem duceret, habuisse unam vel forte plures uxores, ex quibus genuit Jacobum, fratrem Domini, et fratres ejus. Cujus rei probabile argumentum est, quia Joseph jam erat senex cum duxit Virginem, ut videtur esse communis traditio Ecclesiæ, quam frequens ac vulgaris pictura ostendit; ergo non est verisimile toto illo tempore abstinnisse a nuptiis, cum in lege veteri continentia non esset in æstimatione, et dignitate; duxit ergo uxorem illa ætate, ex qua verisimile etiam est habuisse filios, nam sterilitas tunc quoddam genus opprobrii erat. Unde credi potest, Deum non privasse illum hoc beneficio. Hæc fuit communis sententia Græcorum, quam docuit Epiphani., hæres. 51, ante med., et hæres. 78, et in Anchorato; Theophyl., Matth. 23 et 27, et Joan. 19, et ad Gal. 1, et 1 ad Corint. 9; sequitur Euthym., Matth. 12 et 27, et Joan. 19, OEcumen. super Acta Apostolor., in princ., et c. 2. Idem Eu-

seb., lib. 2 Hist. c. 1; Nicephor., lib. 1, c. 7, cum 21, et lib. 2, cap. 3, ubi in hanc sententiam refert Hippolyt. Portuensem, et lib. 3, c. 10; Origen., Matth. 13, ubi dicit, hanc sententiam inventam esse ad perpetuam B. Mariæ virginitatem tuendam. Idem Gregor. Nysen., orat. 2 de Resurrect. Christi. Ex Latinis docuit hoc etiam Hilar., can. 1 in Matth.; et Ambr., ad Galat. 1, et de Institutione virginis, c. 6. Nec contradicit Augustinus, in expositione ejusdem epistolæ, ubi sub disjunctione inquit, Jacobum, Domini fratrem, vel ex filiis Joseph de alia uxore, vel ex cognatione Mariæ matris ejus, intelligi debere. Eandem sententiam secutus est Platina in vita D. Petri, quanquam sub disjunctione, ut infra dicam. Addit vero Origenes opinionem hanc ortam fuisse ex quodam Evangelio Hebræorum, Petro adscripto, aut Jacobo, quod a Seleucio hæretico scriptum esse testatur Innoc. I, Ep. 3 ad Exsuper., c. 7; August., lib. de Fid. cont. Manich., c. 38.

4. Tertia sententia hic referri poterat, asserens hos dici *fratres Domini*, quia erant filii sororum Virginis, et nepotes S. Annæ. Sed infra occurret commodior locus illam tractandi.

5. Dicendum ergo primo est, hos fratres Domini non fuisse filios B. Virginis, idque non solum certa fide et traditione haberi, sed etiam ex Evangelis colligi posse. Prior pars hujus assertionis ex præcedenti sectione constat, cum ostensum sit Deiparam perpetuo virginem permansisse. Posterior pars probatur, quia ex Evangelis colligi potest, hos, qui dicuntur *fratres*, habuisse aliam matrem præter Virginem. Quod ita probatur. Nam Joan. 19 legimus fuisse juxta crucem tres mulieres, matrem Domini, sororemque ejus Mariam Cleophæ, et Mariam Magdalen.; Matth. autem 27, et Marc. 15, numerantur *Maria Magdalena, Maria Jacobi et Joseph mater, et mater filiorum Zebedæi*, seu *Salome* (ut Marcus inquit); illam vero matrem Jacobi et Joseph (qui aliis locis dicuntur *fratres Domini*) non fuisse Deiparam, certum esse videtur. Primo, quia ubicunque fit mentio Deiparæ cum aliis mulieribus, ipsa primo loco numeratur, prout dignitatem ejus decebat, ut patet Joan. 9, vel certe ultimo loco, et singulariter separata ab aliis, ut Actor. 1, *cum mulieribus, et Maria, matre Jesu*. Et confirmatur secundo, quia Matth., c. 28, agens de Resurrectione Christi, sic inquit: *Vespere autem Sabbati, quæ lucebat in prima Sabbati, venit Maria Mag-*

dalena, et altera Maria, videre sepulcrum, Ubi constat illam alteram Mariam fuisse, quam, c. 27, vocaverat *Mariam Jacobi et Joseph matrem*, de qua ibidem subdiderat: *Erat autem ibi Maria Magdalena et altera Maria sedentes contra sepulchrum*, quod ex Marc. 16 apertius colligitur, et Luc. 24; illa ergo *Maria Jacobi* non erat B. Virgo. Probatur consequentia argumento facto, quia inter illas duas Marias, de Magdalena fit mentio præcipua, et indicatur fuisse ferventior in fide et charitate, et in privilegio quod a Christo suscepit, videndi illum ante alios in die resurrectionis, ut patet ex Marc. 15. At vero, si Maria Jacobi fuisset B. Virgo, in nulla istarum rerum fuisset Magdalene postposita. Unde est tertium argumentum, quia incredibile est B. Virginem fuisse aliquam ex mulieribus quæ ad unguendum corpus Christi mortuum tanta sollicitudine iverunt in die resurrectionis, quia (ut ex ipso facto et Evangelis colligitur), quamvis illæ mulieres pie agerent, imperfectam tamen habebant fidem, magnaque ignorantia circa Christi mysteria laborabant. Adde, Luc. 24, deliramenta visa esse Apostolis, quæ hæc Maria Jacobi cum aliis narravit. Quis autem credat tam fuisse stupidos, ut non majorem fidem et reverentiam illi deferrent, si mater Domini fuisset? Unde Bernardus, tractans de passione Domini, c. 2, dicit, Deiparam non fuisse officiosam circa corpus Domini defunctum, quia de fide resurrectionis ejus erat certissima, et in omnibus mysteriis ab Spiritu Sancto edocta et instructa. Et communis Ecclesiæ sensus esse videtur, B. Virginem domi gloriosum expectasse adventum filii, ejusque ibidem ante omnes alios conspectu meruisse frui. Quarto, est optima conjectura D. Thomæ hic, a. 3, ad 6, B. Virginem in Evangelio non cognominari, nisi a filio. Appellatur enim *Mater Jesu, vel de qua natus est Jesus*. Unde Lucas, qui in Evang., c. 24, alteram *Mariam Jacobi* nominaverat, Act. 1, Virginem vocat *Mariam, matrem Jesu*, propter quod ab Ignatio appellatur *Maria Jesu*, quia hæc erat maxima ejus dignitas. Cur enim prætermissis Christo vocaretur *mater Jacobi et Joseph*, si illa eadem esset *mater Jesu*? Quinto tandem hoc docent Patres, Hier., Matt. 12 et 27, et contra Helv., et lib. de Viris illustribus, in Jacobo; Beda, lib. 4 in Marcum, c. 44; D. Thomas, lect. 4, in c. 11 Joan.; Euthym., suo cap. 68 in Matth. 27, ubi contrariam sententiam absurdam vocat.

6. Ex his ergo aperte concluditur quod intendimus, scilicet, Jacobum et Josephum non fuisse filios B. Virginis, sed alterius Mariæ, et tamen isti dicuntur, *fratres Domini*; ergo hæc appellatio non inde sumpta est quod ex eodem utero fuerint nati. Eadem autem ratio est de omnibus aliis quibus hæc appellatio in Scripturis tribuitur.

7. Secundo, colligo lapsos fuisse nonnullos antiquos ex Græcis, qui existimarunt B. Virginem fuisse illam Mariam quæ cum Magdalena venit ad ungendum Christum in die resurrectionis. In qua sententia fuerunt Gregor. Nyss., et Theoph., locis supra citatis; et Niceph., l. 4 Hist., c. 33; et indicat Sedul., l. 5 Paschalis, circa finem; dicit enim Virginem in die resurrectionis ivisse summo mane ad corpus Domini ungendum. Est enim hæc sententia ab omni ratione aliena, ut ostendi. Intelligendum est autem hos auctores non sensisse cum Helvidio, quia non dicunt B. Virginem vocari *matrem Jacobi et Joseph*, quia illos genuisset, sed quia erat sponsa Joseph, cujus ipsi erant filii. Unde inconstanter loquitur Niceph., qui illam Mariam Jacobi dicit fuisse uxorem Judæ Apostoli, sentiens illam Mariam, quæ ivit cum Magdalena ad sepulcrum, non fuisse Mariam Jacobi, quod repugnat Evangelio; sed de his mulieribus multa ibi commentatur Nicoph., quæ nec auctoritatem, nec fundamentum habent.

8. Tertio, pro infra tractandis, probabiliter ex dictis colligo, Mariam Cleophæ, sororem Virginis, cujus Joannes meminit, c. 19, esse eandem quæ ab aliis dicitur *Maria Jacobi et Joseph*, quæ est sententia Hier. contra Helv., quam tenet etiam D. Thomas, lect. 5, super ad Gal. 4; et Chrys., hom. 49 in Matt., ubi dicit Mariam Jacobi, fuisse sororem matris Domini. Constat autem in Joan. 19, Mariam Cleophæ vocari *sororem matris Domini*. Et probatur, quia in Evangeliiis, præter B. Virginem et Mariam Magdalenam, non fit mentio alterius mulieris sectatricis Christi, quæ Maria vocaretur, nisi unius tantum. Nam mater filiorum Zebedæi nunquam vocatur *Maria*, sed *mater tantum filiorum Zebedæi*. Quod etiam ex Evangelio Matthæi non obscure colligitur, cum ita loquitur, *Maria Magdalena, et altera Maria*; indicat enim in toto illo negotio passionis et resurrectionis Christi, non intervenire nisi alteram Mariam præter Magdalenam, quia de B. Virgine ibi non erat mentio, nec esse poterat, ut dixi; ergo illa Maria, cujus Matth. et Joan. meminerunt, erat eadem;

igitur Maria Jacobi est eadem quæ alio nomine appellatur, *Maria Cleophæ*. In Scriptura enim feminæ interdum a filiis, interdum a maritis cognominantur. Hæc ergo, quæ *Mater Jacobi et Joseph* dicitur, dicitur etiam *Maria Cleophæ*, quia fortasse illius erat uxor (ut infra dicam). Hunc autem Cleopham fuisse fratrem Josephi, sponsi Virginis, Euseb., ex Hegesip. tradit, lib. 3 Hist., c. 10, alias 11; et Niceph., l. 4, c. 33, et l. 3, cap. 9; idemque multi ex antiquis auctoribus sequuntur. Quod pro iis, quæ dicemus, annotandum est.

9. *Joseph Mariæ sponsus virgo semper fuit.* — Dico secundo: hi, qui in Evangelio dicuntur fratres Domini, non fuerunt a Josepho sponso Virginis geniti, neque hac de causa illo nomine appellantur. Hanc conclusionem docuit Beda, Joan. 2, Marc. 6, et Luc. 9; Theod., ad Gal. 4; Ansel., Matt. 12; et probatur primo, testimonio omnium illorum Patrum, qui docent B. Josephum fuisse virginem. Hieronymus, in Matt., et lib. contra Helv., in fine: *Relinquitur, inquit, virginem permansisse cum Maria, qui pater Domini meruit appellari.* Augustinus, ser. 14 de Nativ., introducit Angelum ita loquentem cum Joseph: *Habe ergo, Joseph, cum Maria conjugem tua communem virginitatem membrorum, quia de virgineis membris virtus nascitur Angelorum. Sit Maria sponsa Christi in carne, sua virginitate servata, sis autem et tu pater Christi, cura castitatis et honorificentiae; et infra: Gaude, Joseph, virginitati Mariæ qui solus meruisti virginalem affectum possidere conjugii, quia per meritum virginitatis ita separatus es a concubitu uxoris, ut pater dicaris Salvatoris.* In quibus verbis non solum veritatem docet, sed etiam congruentissimas rationes indicat. Idem Rupert., l. 4 de Glor. et hon. Filii hominis, in Matt., quod confirmat, tum quia decuit virginem permansisse, eum, qui *pater Domini meruit appellari*; tum etiam quia custos futurus erat virginitatis Mariæ. Quam congruentiam ita confirmat D. Thomas, lect. 5 in Ep. ad Galat., quia si Dominus noluit matrem virginem, nisi virgini commendare, quomodo sustinisset sponsum ejus non fuisse et perstitisse virginem? Et eandem sententiam indicat Bern., serm. 2, in *Missus est*, circa fin. Clarius eam docet Hugo de S. Vict., q. 5, in Epist. ad Gal.; Pet. Dam., Ep. 11, c. 4, dicit hanc esse *Ecclesiæ fidem*, id est, universalem ac piam credulitatem. Eam denique communiter secuti sunt Scholastici, in 4, d. 30, ubi Palud., q. 2, a. 2; Major, q.

4, et alii quos referemus articulo sequenti, ubi D. Thomas dicit, Joseph simul cum Maria virginitatem vovisse. Sequitur etiam Gers., ser. de Nat. Mariæ, consid. 3; Lipom., in vita S. Joseph. Secundo probatur conclusio, quia ex dictis in prima conclusione constat, matrem Jacobi et Joseph, fratrum Domini, simul vixisse cum B. Virgine; ergo non est verisimile fuisse uxorem Josephi, neque illum habuisse simul duas viventes uxores. Primo, quia licet in lege veteri interdum licuerit duas simul habere uxores, tamen neque constat illam consuetudinem usque ad Christi tempora durasse, nec probabile est Joseph ea fuisse usum, præsertim cum pauper esset, nec facile posset tantam alere familiam. Secundo, quia non decebat B. Virginem secum habere sociam ejusdem mariti conjugem, neque habere virum, qui affectum suum et officium cum alia communicaret; sed illud maxime indecens erat, quod eodem nimirum tempore, quo cum Virgine habitabat, mulierem aliam cognosceret. Tertio, maximum impedimentum illi fuisset ad ministerium et officium ad quod assumebatur. Oportebat enim esse expeditum et liberum omnibus aliis curis et obligationibus, ut posset Virgini et puero Jesu deservire, et cum eis itinera agere, etc. Quarto, satis videtur hoc colligi ex verbo Angeli, Matth. 2: *Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam*; ubi indicatur unam tantum habuisse conjugem, et præsertim vocatam Mariam; illa ergo Maria Jacobi non erat uxor S. Josephi; ergo nec ejus filii erant geniti a Joseph. Supponimus enim et illos fuisse legitime natos, et Josephum, virum justum, non fuisse fornicarium. Tertio probatur, quia in Evangelio habemus alios parentes horum fratrum Domini, præter Joseph, nam Jacobus Minor, et *frater Domini*, dicitur *Jacobus Alphæi*, Matt. 10, Marc. 3, Luc. 6, Act. 1, in quibus locis alter Jacobus Major dicitur *Jacobus Zebedæi*; constat autem sic esse dictum, quia erat filius ejus, ut patet Matth. 27. Est enim hæc phrasus Scripturæ, ut filius a patre cognominetur, 1 Machab. 1; *Alexander Philippi*; ergo *Jacobus Alphæi* dicitur, quia erat filius ejus; non ergo erat filius S. Joseph. Quis enim audeat dicere eundem esse Alphæum, qui Joseph? aut sponsum Virginis fuisse binominem, vel aliter appellari in Evangelio quam Joseph?

10. *Objectio.* — *Responsio.* — Dicit aliquis hanc rationem supponere Jacobum Alphæi esse eundem qui *frater Domini* dicitur, quod

tamen non omnes fortasse concedent. Respondetur hic inculcari difficultatem infra tractandam, et ideo breviter nunc dicitur, illud suppositum esse verissimum, ut constabit aperte conferendo inter se, loca Matt. 10, 13, et Act. 1, ubi *Jacobus Alphæi* numeratur inter Apostolos, et unus Jacobus Apostolus *frater Domini* dicitur, quem constat non esse alium quam *Jacobum Alphæi*; nam de Jacobo Zebedæi, omnes consentiunt non esse vocatum fratrem Domini. Similis ratio hic addi potest, quia Simon, unus ex fratribus Domini, fuit filius Cleophæ, ut ex Hegesippo, antiquo et gravi auctore, refert Euseb., l. 3 Hist., c. 10 et 16, alias c. 11 et 32; Niceph., l. 3, c. 2 et 9. Constat autem Cleopham fuisse distinctum a Joseph, et (ut ferunt) fuisse fratrem ejus. Responderi solet illum fuisse filium naturalem Joseph, vocari autem filium legalem Cleophæ, cujus uxorem Joseph duxerat, ut semen ejus excitaret, juxta legem Deut. 25. Sed hæc responsio aperte repugnat menti Hegesippi et Eusebii, qui sine dubio loquuntur de filio naturali, et deinde est conficta sine fundamento. Adde, non omnes filios genitos a fratre, appellatos esse secundum legem filios alterius fratris defuncti, sed solum primogenitum, ut patet ex Deuter., capite 25, cum expositione August., quæst. 46, super Deut. Alia, quæ in secunda sententia dicuntur de ætate S. Joseph, infra, q. 29, examinabuntur.

11. Dico tertio: hi fratres Domini solum ita appellati sunt propter aliquam consanguinitatem veram vel existimatam, quam cum Christo Domino secundum carnem habuerunt. Hæc est sententia D. Hieronym., contra Helv.; et Aug., l. 22 contra Faust., c. 35, et tract. 10 et 28 in Joann.; Bedæ, l. 2 in Marc., suo c. 23, et l. 3 in Luc., suo c. 30, et aliorum quos infra referam. Et sequitur necessario ex dictis, quia (ut Hieronymus ait) quatuor modis solent in Scriptura fratres appellari. Primo, proprie et in rigore, quia vere sunt naturales fratres, ut Jacob et Esau, et hunc modum jam exclusimus. Secundo, latissime, scilicet affectu, et amore, quomodo Christus, Joann. 20, Apostolos *fratres* suos vocat. Tertio etiam late, gente, seu natione, quomodo Deut. 17 omnes Israelitæ *fratres* dicuntur; et hi duo modi non sufficiunt in præsentia, ut per se constat, quia his modis omnes Judæi possent fratres Christi vocari; superest ergo quartus et medius modus, scilicet, ut propter aliquam specialem propinquitatem carnis *fratres* dicti

fuert. Est enim hæc phrasis frequens in Scriptura, ut constat ex Gen. 13, ubi Loth et Abraham dicuntur *fratres*, cum tamen constet ex c. 11, Loth fuisse nepotem Abraham. Similiter c. 29, Jacob et Laban dicuntur *fratres*, et similia facile occurrent. Et videri possunt apud Hier., d. lib. contra Helv.; et Augustinum, lib. 16 de Civit., c. decimo nono; et Epiph., hæc. 39.

12. Declarandum vero breviter superest quænam fuerit propinquitatis horum, qui *fratres* Christi dicuntur, cum ipso Christo. Fuit enim vulgaris quædam sententia, hos fratres Domini fuisse consobrinos Christi, filios sororum Virginis. Dicunt enim Annam, matrem Virginis, post mortem Joachim nupsisse alteri viro, qui Cleophas nominaretur, et ex illo peperisse Mariam Cleophæ, matrem Jacobi, et aliorum ex fratribus Domini. Rursus vero, defuncto Cleopha, Annam nupsisse alteri, scilicet, Salome, et ex eo tertiam peperisse filiam quam in Evangelio dicunt vocari *Mariam Salome*, et matrem filiorum Zebedæi, Joannis, scilicet, Evangelistæ, Jacobique Majoris. Hanc sententiam docuit Glossa ordin., super c. 4 Ep. ad Gal., et Hugo de S. Vict., ibid., in quæstione supra citata, quam sequitur Echius, in serm. de Festiv. S. Annæ; et favet Beda, Act. 1, dicens Mariam Jacobi fuisse *matrem Christi*, atque adeo naturalem sororem Virginis; et idem habet Glossa interlinealis, Act. 1. Denique, Joann. 19, expresse vocatur Maria Cleophæ, *soror Mariæ Virginis*. Diximus autem supra, hanc eandem esse Mariam Jacobi. Unde Hieronymus, contra Helv., aperte docet hanc Mariam Jacobi, fuisse sororem Virginis. Idem habet Matt. 12 et 27; idem in l. de Script. Eccl., in Jacobo; et Isid., in l. de Vita et mor. SS. Patrum.

13. *Virgo unigenita Joachim et Annæ.* — Sed hæc sententia nec verisimilis est, neque ullo nititur probabili fundamento. Primum, quia (ut ex antiqua Patrum traditione ostendimus) Anna usque ad senilem ætatem sterilis fuit, posteaque divino dono Virginem concepit; qui ergo credibile est post partum Virginis, et mortem Joachim, ad secundas et tertias transisse nuptias? Secundo, quia supra ex Evangelii ostendimus, præter B. Virginem et Mariam Magdalenam non fieri mentionem, nisi alterius Mariæ; ergo sine fundamento duæ aliæ introducuntur. Et quamvis alia ratione probabiliter admitti possent, distinguendo Mariam Jacobi a Maria Cleophæ

(ut facit Greg. Nyss., orat. 2 de Resur., quem alii sequuntur) tamen quod hæc opinio dicit de Maria Salome, omnino est improbabile, et non satis consideratam. Quia in Evangelii nunquam hæc vocatur Maria, sed simpliciter *Salome*, ut patet Marc. 15, quod non est nomen viri, sed femine, ut recte Hieronymus notavit, et ex Josepho, et Heges., et aliis historiographis constat. Nam, sicut a Joanne *Joanna*, ita a Salomone *Salome* dicta est. Et verisimile est (quod notavit Origen., tract. 35 in Matt., sub fin.) hanc Salome fuisse matrem filiorum Zebedæi. Nam Matt., c. 27, et Marc., c. 15, earundem trium mulierum videntur facere mentionem, et alter vocat tertiam illarum *matrem filiorum Zebedæi*, alter vero *Salome*. Quod autem hæc fuerit filia B. Annæ, et quod filii Zebedæi fuerint consobrini Christi, gratis confictum est sine testimonio Scripturæ, vel alicujus antiquæ historiæ. Tertio, decuit B. Virginem unigenitam esse matri suæ, ut certius constaret miraculose fuisse in senectute et ex sterili conceptam, et ita observatum videmus in illustrioribus personis, quæ hoc modo conceptæ sunt, ut in Isaac, Joanne Baptista et similibus. Quarto, nec D. Hieronymus, nec ullus ex antiquis Patribus, historiam hanc de triplici Maria, tribusque filiabus Annæ docuit. Nam Hieronymus, cum aliis antiquis supra citatis, solum Mariam Cleophæ dicunt esse sororem Virginis, quod etiam dicit Evangelium; alterius autem sororis non meminerunt, sicut neque Evangelium. Quomodo autem illa fuerit soror, non explicant; non est autem necesse fuisse sororem naturalem in primo gradu. Nam, sicut supra dicebamus consobrinos vel consanguineos vocari *fratres* in Scriptura, ita femine vocantur *sorores* propter aliquem consanguinitatis gradum. Adde præterea, quamvis admitteremus Annam habuisse aliquam aliam filiam præter Virginem, convenientius foret consequenter asserere illam fuisse filiam Joachim, quam illas secundas et tertias nuptias Annæ confingere, gravitati ac temperantiæ illius parum consentaneas, et amori quem erga B. Virginem habuisse credendum est. Quanquam neque hoc verum esse existimem, nam fere omnes antiqui Patres, explicantes primum caput Matthæi, et genealogiam Christi, docent, vel supponunt B. Virginem fuisse unigenitam et hæredem parentis sui Joachim. Quod sane dignitatem ejus maxime decebat. Adde denique, si ætatem ac temporum ratio diligenter supputetur, facile intelligi posse,

Simonem, qui fuit unus ex fratribus Domini, et postea successit Jacobo in episcopatu Hierosolymitano, et tandem (teste Euseb., l. 3 Hist., c. 40 et 26) martyrio affectus est, 10 Trajani anno, cum ad 120 ætatis suæ annum pervenisset, constare, inquam, posse hunc Simonem pluribus annis fuisse ætate grandiore Christo, quod aperte repugnat cum prædicta opinione. Quia cum B. Virgo conceperit Christum statim ac fuit apta ad concipiendum, si Simon erat filius minoris sororis Virginis, necesse est, ut post Christum fuerit conceptus. Et fere idem argumentum de Jacobo fieri potest, qui, 7 Neronis anno, hoc est 63 a nativitate Christi, mortuus est, si tamen verum est quod Epiphanius addit, hæc. 78, illum, cum 96 ætatis annum ageret, martyrio fuisse coronatum. Et fere eodem argumento concludi potest, Joannem Evangelistam non fuisse filium tertie sororis virginis, quia oportuisset aliquot annos natum fuisse post Christum; cum tamen constet in principio imperii Trajani, ab ortu Christi 100 anno, cum ipse jam 99 ætatis annua ageret, defunctum esse. Propter quæ merito D. Thomas, lect. 5 super ad Gal. 4, historiam hanc de tribus filiabus Annæ rejicit. Et ejusdem sententiæ videntur esse Euthym. et Theophyl., Joan. 9; Jansen., c. 143 Concordiæ; Canisius, lib. 1 de B. Maria, c. 4, circa finem; et indicat Canus, lib. 41 de Locis, cap. 5, ad 2.

14. *Quinam in Evangelio fratres Christi dicantur, et quomodo.* — Quarto ergo dicendum est, incertum esse propter quem gradum consanguinitatis vel propinquitatis hi fuerint dicti fratres Christi, imo neque an vere consanguinei fuerint, vel tantum putati. Et si humanæ historiæ fides habenda est, ex illa solum colligitur, hos fuisse existimatos consobrinos Christi ex parte Josephi existimati patris ejus. Hoc ita declaratur. Nam (ut supra, ex Euseb., l. 3 Hist., c. 11, et Hegesip., retulimus) Cleophas erat frater Josephi, sponsi Virginis; et Simeon, frater Domini, erat filius Cleophæ (ut ex eisdem auctoribus retulimus); et Maria, mater Jacobi et Josephi est eadem cum Maria Cleophæ, sic dicta, quia erat uxor ejus; ergo qua ratione Joseph existimatus est pater Christi, eadem Cleophas haberi potuit patruus Christi, et filii ejus consobrini Christi; hac ergo ratione appellari poterunt *fratres Christi*. Hæc sententia sic explicata sumitur ex pluribus auctoribus citatis, et ex Chrysostomo, Act. 1, et hom. 5 in Matt., dicit Jacobum fratrem Domini ita esse voca-

tum *fratrem Domini*, sicut Joseph appellatus est pater ejus. Miror tamen cur ibi Chrysostomus numeret Joannem inter *fratres Domini*, cum in Evangelii nunquam hoc nomine nuncupetur. Approbat etiam hanc expositionem Augustinus, lib. Quæst. super Matt., q. ult. Et hinc etiam intelligi potest cur Maria Jacobi dicta fuerit *soror* Virginis, quia nimirum ambæ erant uxores duorum fratrum, et ideo inter se *sorores* dicebantur.

15. *Dubium.* — Una tantum superest difficultas circa dicta, quæ hoc loco prætermittenda non est. Nam in Evangelio Jacobus Minor, frater Domini, dicitur *Jacobus Alphæi*, ex quo supra docuimus fuisse filium ejus. Quomodo ergo nunc dicimus fuisse filium Cleophæ? quo loco sese insinuat gravis illa quæstio, an Jacobus Alphæi fuerit idem qui Jacobus frater Domini, *Justus* appellatus, et primus Hierosolymitanus Episcopus ab Apostolis constitutus. Est enim gravissimorum virorum opinio, qui hos distinctos fuisse sentiunt, atque adeo non duos tantum, sed tres fuisse Jacobi nomine appellatos, duos ex numero duodecim Apostolorum, scilicet, Jacobum Alphæi et Zebedæi, et tertium, cognominatum *Justum et fratrem Domini*. Hæc sententiæ sumpta est ex Clemente, in libris Recognitionum, in quibus sæpe videtur distinguere Jacobum fratrem Domini a duobus Apostolis Jacobi nomine appellatis. Sed quia illi libri apocryphi censentur, apertius et probabilius fundatur hæc opinio in auctoritate ejusdem Clementis, lib. 2 Constit. Apostol., c. 59, ubi hunc Jacobum videtur inter septuaginta duos discipulos numerare, dicens: *Nos qui digni facti sumus, ut essemus testes adventus ipsius, cum Jacobo fratre Domini, et aliis septuaginta duobus, et septem diaconis.* Sed hic locus etiam exponi posset. Clarius ergo in lib. 6, c. 12 et 14, sigillatim numerat duodecim Apostolos, et inter eos Jacobum Zebedæi, et Jacobum Alphæi, et postea addit, *Jacobum fratrem Domini, et Paulum.* Idem fit expresse in Missa qua utuntur Æthiopes, in quadam deprecatione per Apostolos et alios Sanctos. Et hanc sententiam secutus est Epiphanius, hæc. 76; et Dorotheus, in Synopsi; et Niceph., 2 lib. Hist., c. 44. Et insinuat Cyrillus Hierosol., cath. 14; eandem secutus fuit Hieron., Isai. 17, et ad Galat. 1; et in eam videntur inclinare omnes, qui dicunt, Jacobum Minorem fuisse filium Alphæi, Jacobum autem fratrem Domini, filium vel Josephi, vel Cleophæ, ut Chrysost., Theodor., Theophyl. et